

Kunnskapsdepartementet
Postboks 8119 Dep
0032 Oslo

Deres ref.:
12/3854

Vår ref.:
Besø/utdan/2012

Dato:
28.november 2012

Høringssvar på forskrift om rammeplaner for lærerutdanningene

YS viser til departementets høring på forslag til forskrifter om rammeplaner for lærerutdanning trinn 8-13. Vårt høringssvar vil konsentrere seg om yrkesfaglærerutdanningen og praktisk-pedagogisk utdanning for yrkesfag.

YS er positive til at lærerutdanningene evalueres og vurderes fornyet. Lærernes kompetanse er grunnleggende viktig for kvaliteten på den opplæringen som gis, og på de resultater som oppnås i den norske skole. Det er også gode grunner til å vurdere økte krav til kompetanse for inntak til utdanningene, og til omfang og lengde av lærerutdanningen. Dette kan ha en positiv effekt både på rekruttering til utdanningen og på den status utdanningen gir.

Samtidig har YS i flere sammenhenger vært tydelige på viktigheten av at elever på yrkesfaglige studieretninger tidlig i sitt opplæringsløp skal få mulighet til å utvikle en yrkesidentitet i forhold til det utdanningsvalget de har gjort. Vi tror det er vesentlig for ungdom i en opplærings situasjon å ha dyktige og engasjerte fagpersoner med yrkeserfaring innen det faget ungdommen har tatt sikte på å utdanne seg til. Gode rollemodeller som ikke bare kan formidle det faglige stoffet, men som også kan inspirere og forberede ungdommen på funksjon og roller i det arbeidslivet som ligger foran dem, tror vi er et viktig moment for å skape entusiasme og lyst til å fullføre videregående opplæring fram til fagbrev. Som en konsekvens av dette er vi av den oppfatning at yrkeskompetanse, fagbrev og svennebrev sammen med yrkeserfaring, er et godt og nødvendig grunnlag for de som skal undervise. Lærerens kompetanse er avgjørende for å lede elever mot det yrkeslivet de tenker seg. Faglig oppdaterte lærere med fagbrev har best kjennskap til yrkene de yrkesfaglige utdanningene fører frem til og bidrar til at elevene utvikler de ferdigheter og tilegner seg kompetansen arbeidslivet forventer av fagarbeideren.

Vi har allerede i dag store utfordringer innen en rekke fag, kanskje spesielt når det gjelder relativt nyetablerte fag eksempelvis innen helse- og oppvekst

Besøksadresse:

Brugt. 19

Postadresse:

Postboks 9232

Grønland

0134 Oslo

Org. nr.:

971 454 431

Telefon:

21 01 36 00

og service, der elevene sjelden eller aldri møter lærere med fagbrev innen det faget elevene skal utdanne seg til. Det er også fra disse fagene vi finner de største lekkasjene til Vg3 påbygging. Årsakene til dette kan nok være mange og sammensatte, men vi vet at mange av disse elevene velger bort fagbrev som barne- og ungdomsarbeider eller helsefagarbeider og heller sikter mot førskolelærer eller sykepleier. Dette er for YS ikke en ønsket situasjon.

YS ser utfordringen med at vi i dag har en fag- og yrkesopplæring der det er brede faglige innganger på studieprogrammene, og at dette krever lærerkrefter med en bredere teoretisk bakgrunn og kompetanse enn det er naturlig å forvente at alle med en yrkesfaglig bakgrunn har. Vi har derfor forståelse for at de yrkesfaglige studieprogrammene også har behov for tilgang på lærerkrefter med en breddekompetanse innen et studieprogram, og at den teoretiske bakgrunnen kan være en relevant bachelorutdanning. YS er imidlertid av den oppfatning at behovet for en teoretisk kompetanse som både er på høyskolenivå og som kan dekke bredden av fagområdene innen de ulike studieprogrammene, ikke trenger å stå i motsetning til behovet for den spisskompetanse som de med fagbrev eller yrkeskompetanse representerer og som elevene vil ha behov for når de skal spesialisere seg inn mot den yrkesfaglige sluttkompetanse de ønsker seg. Hvis vi skal sikre et helhetlig opplæringsløp der elevene opplever at det er en sammenheng mellom det som læres i skole, det som læres i bedrift og de forventninger og utfordringene som en møter i arbeidslivet, er det nødvendig med lærere som har relevant fag-/svennebrev eller yrkeskompetanse.

YS ønsker å trekke fram ett eksempel på en uheldig konsekvens hvis muligheten for de med relevant spisskompetanse innen en yrkesutdanning ikke skal få mulighet til å bli yrkesfaglærere uten at de også må ha en relevant bachelor. Tannhelsesekretær er en treårig videregående yrkesutdanning, mens tannpleier er en treårig høyskoleutdanning. Tannpleiere har ikke den samme fagbakgrunn verken i teori eller praksis som den tannhelsesekretæren har. Tannpleiernes utdanning er rettet mot det helsefremmede og forebyggende arbeidet og ikke opp mot tannlegens kliniske arbeid som konserverende behandling, kirurgi, endodonti osv. Dette medfører at yrkesretting og yrkesforankring er og vil forbli en utfordring for tannhelsesekretærfaget, dersom ikke tannhelsesekretærer kan bli yrkeslærere.

Vi er derfor kritiske til forslaget om å begrense opptakskravene til yrkesfaglærerutdanning til relevant bachelorutdanning, og dermed begrense eller stenge veien for søkere med fag-/svennebrev eller tilsvarende yrkeskompetanse fra videregående nivå. YS ønsker å opprettholde muligheten for at de med fagbrev eller yrkeskompetanse fra de videregående utdanningene med treårig skoleløp skal kunne være yrkesfaglærere etter at de har gjennomført den nødvendige pedagogiske utdanningen.

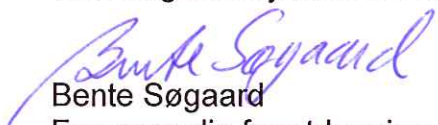
YS ser ikke bort fra at fagpersoner med fagbrev eller videregående yrkesopplæring også skulle tenke seg å ta utdanning på bachelornivå, for så

å bruke sin kompetanse som yrkesfaglærer. Vi ønsker at de med fagbrev og som ikke har studiekompetanse, kan bli tatt opp til bachelorutdanninger som kan danne et faglig grunnlag for å bli yrkesfaglærer. Her bør det ses på mulighetene for å utvide y-veien til å gjelde flere fagområder enn det som i dag er tilfelle.

YS merker seg ellers at det i foreliggende forslag legges opp til å etablere en nasjonal ordning for realkompetansevurdering både for opptak til 3-årig yrkesfaglærerutdanning, og for avkortning av studiet. Dette forslaget støttes fullt ut.

Avslutningsvis vil YS anføre at vi er kjent med at det er et stort behov for yrkesfaglærere, og at det synes problematisk å få rekruttert i tilstrekkelig grad. Vi ønsker derfor at det utarbeides en nasjonal strategi for at det skal utdannes flere yrkesfaglærere.

Med vennlig hilsen
Yrkesorganisasjonenes Sentralforbund – YS

Bente Sjøgaard
Fagansvarlig for utdanning- og
kompetansepolitikk